

Всеукраїнський науково-навчальний консорціум
Ukrainian scientific-educational consortium

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ННВК «ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-НАВЧАЛЬНИЙ КОНСОРЦІУМ»
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СЕРТИФІКАТ

УЧАСНИКА ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕНЬ В АГРАРНИЙ НАУЦІ: СТАН ТА
ПЕРСПЕКТИВИ»

(Держ. реєстр. УкрІНТЕІ № 423 від 21 вересня 2020 р.)

ПАНЦИРЕВОЇ ГАННИ ВІТАЛІЇВНИ

Президент Консорціуму
Г.М. Калетнік

5-6 листопада 2020 р.
м. Вінниця

Ректор ВНАУ
В.А. Мазур

**Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний аграрний університет
ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Поліський національний університет
Миколаївський національний аграрний університет
Подільський державний аграрно-технічний університет
Департамент агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів
Вінницької обласної державної адміністрації**

**ПРОГРАМА
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Напрями досліджень в аграрній науці: стан та перспективи»**

5-6 листопада 2020 року
ВНАУ, вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, Україна
Захід внесено в реєстр УкрІНТЕІ (посвідчення № 423 від 21.09.2020 р.)

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

5 листопада 2020 року

Ознайомлення з науково-технічними розробками та науковими фаховими виданнями Вінницького національного аграрного університету, матеріально-технічною базою університету та ННБК «Всеукраїнського науково-навчального консорціуму».

6 листопада 2020 року

9 ⁰⁰ - 10 ⁰⁰	Реєстрація учасників конференції (<i>корпусу № 2, ауд. 2220</i>)
10 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰	ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ (<i>корпус № 2, ауд. 2220</i>)
13 ⁰⁰ - 13 ³⁰	Перерва
13 ³⁰ – 15 ⁰⁰	РОБОТА ПО СЕКЦІЯХ (<i>корпус № 2</i>) Секція 1. Інноваційні системи адаптивного землеробства та рослинництва (<i>ауд. № 2512</i>). Секція 2. Інноваційні технології в захисті рослин та охороні довкілля (<i>ауд. № 2421</i>). Секція 3. Актуальні проблеми використання рослинницьких та плодоовочевих ресурсів в умовах глобальних змін клімату (<i>ауд. № 2521</i>). Підведення підсумків роботи конференції.
15 ⁰⁰ – 15 ³⁰	

РЕГЛАМЕНТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Доповідь на пленарному засіданні	до 10 хв.
Доповіді на секційних засіданнях	до 5 хв.
Дискусія	до 3 хв.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

(корпус № 2, ауд. 2220)

Відкриття конференції. Вітальне слово:

10⁰⁰-10¹⁰

КАЛЕТНИК Григорій Миколайович, доктор економічних наук, професор, академік НААН України, президент Вінницького національного аграрного університету, президент ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
МАЗУР Віктор Анатолійович, кандидат сільськогосподарських наук, професор, в.о. ректора Вінницького національного аграрного університету

10¹⁰-10²⁰

«Вплив сучасних біоінокулянтів на продуктивність рослинно-мікробного симбіозу у агроценозах зернобобових культур»
ДІДУР Ігор Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, декан факультету агрономії та лісівництва
Вінницький національний аграрний університет

10²⁰-10³⁰

«Підвищення продуктивності сільськогосподарських і біоенергетичних культур за симбіозу мікоризоутворюючих грибів з їх кореневою системою»
САБЛУК Василь Трохимович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач лабораторією фітопатології і ентомології
Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України

10³⁰-10⁴⁰

«Дослідження безпеки меду виробленого з сільськогосподарських медоносів в умовах північного Полісся»
РАЗАНОВ Сергій Федорович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет

10⁴⁰-10⁵⁰

«Сучасний стан агропромислового комплексу Вінницької області та перспективи його розвитку»
КИРИЛЮК Валентина Михайлівна – заступник директора департаменту агропромислового розвитку, екології та природних ресурсів
Вінницька обласна державна адміністрація

10⁵⁰-11⁰⁰

«Продуктивність різньостиглих сортів гороху в умовах Поділля»
БАХМАТ Микола Іванович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри рослинництва і кормовиробництва
Подільський державний аграрно-технічний університет

11⁰⁰-11¹⁰

«Сортові ресурси люцерни посівної в інтенсифікації польового кормовиробництва»
ГЕТМАН Надія Яківна – доктор сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет

- 11¹⁰-11²⁰ **«Ефективність мікробних препаратів за вирощування овочевих рослин в Лівобережному Лісостепу України»**
КУЦ Олександр Володимирович – доктор сільськогосподарських наук, заступник директора з наукової роботи
Інститут овочівництва і багданництва НААН України
- 11²⁰-11³⁰ **«Вплив позакорневих підживлень на вміст крохмалю у зерні кукурудзи»**
ПАЛАМАРЧУК Віталій Дмитрович – доктор сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 11³⁰-11⁴⁰ **«Продуктивність гібридів кукурудзи за використання бактеріальних препаратів в умовах Південного Степу України»**
КОВАЛЕНКО Олег Анатолійович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри рослинництва та садово-паркового господарства
Миколаївський національний аграрний університет
- 11⁴⁰-11⁵⁰ **«Селекційна цінність зернобобових культур за адаптивністю в умовах Вінниччини»**
МАЗУР Олександр Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 11⁵⁰-12⁰⁰ **«Екологічний стан озера Басів-Кут»**
СТАДНІК Ігор Іванович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства
Національний університет водного господарства та природокористування
- 12⁰⁰-12¹⁰ **«Вплив мінеральних добрив та регуляторів росту на елементи продуктивності сортів картоплі в умовах Лісостепу правобережного»**
ПОЛЩУК Михайло Іванович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії
Вінницький національний аграрний університет
- 12¹⁰-12²⁰ **«Продуктивність пшениці озимої залежно від строків сівби в умовах Полісся»**
ТИМОЩУК Тетяна Миколаївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри захисту рослин
Поліський національний університет
- 12²⁰-12³⁰ **«Дослідження екологічного стану міста Рівне»**
КЛИМЕНКО Людмила Василівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства
Національний університет водного господарства та природокористування

- 12³⁰-12⁴⁰ **«Досягнення вітчизняної селекції у створенні сортів пшениці м'якої озимої стійких проти хвороб»**
ДМИТРЕНКО Юлія Михайлівна – кандидат сільськогосподарських наук, асистент кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М.О. Зеленського
Національний університет біоресурсів і природокористування України
- 12⁴⁰-12⁵⁰ **«Особливості впровадження та використання системи точного землеробства у малих агропідприємствах»**
КАПРИЦА Андрій Олександрович – директор
Фермерське господарство «Флора А.А.» Крижопільського району
- 12⁵⁰-13⁰⁰ **«Напрямки діяльності компанії BASF та їх вплив на розвиток систем адаптивного землеробства»**
ЗАБАРНИЙ Олексій Сергійович – менеджер з маркетингу насіння
ТОВ «BASF»

СЕКЦІЯ 1

ІННОВАЦІЙНІ СИСТЕМИ АДАПТИВНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА ТА РОСЛИННИЦТВА

(корпус № 2, ауд. 2512)

Голова секції: ПОЛЩУК Михайло Іванович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії факультету агрономії та лісівництва.

Секретар секції: ЗАБАРНА Тетяна Анатоліївна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії факультету агрономії та лісівництва.

13³⁰-13³⁵ **«Особливості формування продуктивності зернобобових культур в умовах Правобережного Лісостепу України»**
ПАНЦИРЕВА Ганна Віталіївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства

Вінницький національний аграрний університет

13³⁵-13⁴⁰ **«Формування продуктивності нуту залежно від стимуляторів росту та гербіцидів в умовах дослідного поля ВНАУ»**
ШКАТУЛА Юрій Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії

Вінницький національний аграрний університет

13⁴⁰-13⁴⁵ **«Продуктивність льону олійного за дії регуляторів росту рослин»**
ХОДАНЦЬКА Олена Олександрівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри біології

Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського

13⁴⁵-13⁵⁰ **«Ефективність контролю чисельності брунькового смородинового кліща (*Cecidophyopsis ribis westw*) у сортових агрофітоценозах чорної смородини»**

ПІНЧУК Наталія Володимирівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин

Вінницький національний аграрний університет

13⁵⁰-13⁵⁵ **«Дослідження ефективності біопрепаратів у технологіях вирощування фізалісу мексиканського в умовах відкритого ґрунту»**

ПОЛУТІН Олексій Олександрович – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства

Вінницький національний аграрний університет

- 13⁵⁵-14⁰⁰ **«Інноваційні технології біоконтролю складу ґрунтів методом збереження поживних речовин органічних решток»**
ДІДИК Дарина Михайлівна – викладач
Відокремлений структурний підрозділ «Ладизжинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14⁰⁰-14⁰⁵ **«Аналіз ролі сучасних біопрепаратів у покращенні родючості ґрунту»**
ТИХОНОВА Тетяна Іванівна – викладач
Відокремлений структурний підрозділ «Ладизжинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14⁰⁵-14¹⁰ **«Дослідження впливу строків сівби та азотного удобрення на урожайність насіння ріпаку озимого»**
МАЦЕРА Ольга Олегівна – асистент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії факультету агрономії та лісівництва
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁰-14¹⁵ **«Використання біопрепарату Компоназа для компостування органічних добрив»**
ЯЩУК Ольга Миколаївна – викладач
Відокремлений структурний підрозділ «Чернятинський фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14¹⁵-14²⁰ **«Сучасні підходи до використання рослинних решток в сільському господарстві»**
Гудзь Віталіна Олександрівна – завідувач циклової комісії
Відокремлений структурний підрозділ «Верхівський аграрний фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету»
- 14²⁰-14²⁵ **«Дигестат біогазових станцій, особливості застосування в сільськогосподарському виробництві»**
КРИЧКОВСЬКИЙ Вадим Юрійович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 14²⁵-14³⁰ **«Вплив мінеральних добрив та прийомів захисту рослин на елементи продуктивності пшениці ярої в умовах Лісостепу правобережного»**
АНТКО Руслан Анатолійович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет

СЕКЦІЯ 2

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАХИСТІ РОСЛИН ТА ОХОРОНІ ДОВКІЛЛЯ

(корпус № 2, ауд. 2421)

Голова секції: ПНЧУК Наталія Володимирівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин факультету агрономії та лісівництва.

Секретар секції: РУДСЬКА Ніна Олександрівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин факультету агрономії та лісівництва.

13³⁰-13³⁵ **«Ряди стійкості деревних порід до комплексних негативних впливів спричинених зміною клімату»**
КРАВЧУК Галина Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища

Вінницький національний аграрний університет

13³⁵-13⁴⁰ **«Дорожня карта покращення екологічного стану річки Укля»**
БУДНІК Зінаїда Миколаївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства

Національний університет водного господарства та природокористування

13⁴⁰-13⁴⁵ **«Оцінка системи захисту огірка в умовах закритого ґрунту»**
ВЕРГЕЛЕС Павло Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин

Вінницький національний аграрний університет

13⁴⁵-13⁵⁰ **«Контроль чисельності брунькового смородинового кліща у сортових агрофітоценозах чорної смородини»**
КОВАЛЕНКО Тетяна Мефодіївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин

Вінницький національний аграрний університет

13⁵⁰-13⁵⁵ **«Дослідження застосування деструктора для відновлення ґрунтової мікрофлори»**
АЛЕКСЄЄВ Олексій Олександрович – старший викладач кафедри екології та охорони навколишнього середовища

Вінницький національний аграрний університет

- 13⁵⁵-14⁰⁰ **«Ефективність системи захисту посівів кукурудзи від бур'янів за різних способів обробітку ґрунту»**
РУДСЬКА Ніна Олександрівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁰-14⁰⁵ **«Інтенсивність забруднення квіткового пилку Cs¹³⁷ в екологічних умовах центрального Полісся»**
ГУЦОЛ Галина Василівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁵-14¹⁰ **«Особливості радіоактивного забруднення агроєкосистем Лісостепу правобережного»**
ЯКОВЕЦЬ Людмила Анатоліївна – старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁰-14¹⁵ **«Вплив рівня мінералізації води на концентрацію важких металів у лісових грибах»**
ВРАДІЙ Оксана Ігорівна – асистент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁵-14²⁰ **«Екологічні проблеми функціонування полезахисних лісосмуг в умовах Лісостепу Правобережного»**
ПАНКОВА Сніжана Олексіївна – аспірантка
Вінницький національний аграрний університет
- 14²⁰-14²⁵ **«Ефективність гербіцидів в посівах нуту в умовах дослідного поля ВНАУ»**
ВОТИК Володимир Олександрович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет
- 14²⁵-14³⁰ **«Формування продуктивності озимого ячменю залежно від хімічних заходів в умовах дослідного поля ВНАУ»**
БАРСЬКИЙ Дмитро Олександрович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет

СЕКЦІЯ 3

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННИЦЬКИХ ТА ПЛОДООВОЧЕВИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН КЛІМАТУ

(корпус № 2, ауд. 2521)

Голова секції: РАЗАНОВ Сергій Федорович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища факультету агрономії лісівництва.

Секретар секції: ШЕВЧУК Вікторія Вікторівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший кафедри екології та охорони навколишнього середовища факультету агрономії лісівництва

- 13³⁰-13³⁵ **«Продуктивність сучасних сортів сої в умовах Поділля»**
БАХМАТ Олег Миколайович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології, карантину і захисту рослин
Подільський державний аграрно-технічний університет
- 13³⁵-13⁴⁰ **«Характеристика сортів роду *Dahlia Cav.*, що досліджуються в умовах експозиційної ділянки ВНАУ»**
ЦИГАНСЬКА Олена Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства
Вінницький національний аграрний університет
- 13⁴⁰-13⁴⁵ **«Удосконалення технологічних прийомів вирощування гороху посівного»**
ТЕЛЕКАЛЮ Наталя Валеріївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 13⁴⁵-13⁵⁰ **«Врожайність та динаміка плодоношення рослин кабачка залежно від мульчування ґрунту в умовах Лісостепу Правобережного»**
ПАЛАМАРЧУК Інна Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства
Вінницький національний аграрний університет
- 13⁵⁰-13⁵⁵ **«Оцінка стану лісових екосистем П'ятничанського парку м. Вінниці»**
МУДРАК Галина Василівна – кандидат географічних наук, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища
Вінницький національний аграрний університет

- 13⁵⁵-14⁰⁰ **«Особливості формування стійких до рекреаційного навантаження лісопаркових насаджень м. Вінниці»**
МАТУСЯК Михайло Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства
Вінницький національний аграрний університет
- 14⁰⁰-14⁰⁵ **«Вплив елементів технології вирощування на формування продуктивності сої в умовах правобережного Лісостепу»**
ПЕЛЕХ Людмила Вікторівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії факультету агрономії та лісівництва
- 14⁰⁵-14¹⁰ **«Удосконалення технологічних прийомів вирощування соняшнику на основі використання сучасних мікробіологічних добрив»**
ЦИГАНСЬКИЙ В'ячеслав Іванович – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁰-14¹⁵ **«Формування продуктивності конюшини лучної залежно від факторів інтенсифікації»**
ЗАБАРНА Тетяна Анатоліївна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії факультету агрономії та лісівництва
Вінницький національний аграрний університет
- 14¹⁵-14²⁰ **«Оптимізація технологічних прийомів вирощування квасолі звичайної»**
МАЗУР Олена Василівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур
Вінницький національний аграрний університет
- 14²⁰-14²⁵ **«Дослідження продуктивність сортового асортименту гороху в умовах Поділля»**
НЕБАБА Катерина Миколаївна – асистент кафедри рослинництва і кормовиробництва
Подільський державний аграрно-технічний університет
- 14²⁵-14³⁰ **«Ефективність використання сучасних сортів сої в умовах Поділля»**
ФЕДОРЧУК Інна Василівна – завідувач відділенням «Агрономія» ВСП
Кам'янець-Подільський фаховий коледж Подільського державного аграрно-технічного університет
- 14³⁰-14³⁵ **«Дослідження господарсько-біологічних особливостей сортів нуту в Правобережному Лісостепу України»**
ЗАТОЛОЧНИЙ Олег Васильович – аспірант
Вінницький національний аграрний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Панцирева Г.В., к. с.-г. наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри лісового, садово-паркового господарства, садівництва та виноградарства факультету агрономії та лісівництва ВНАУ.

У сучасних умовах аграрного виробництва України для вирішення проблеми рослинного білка вагома роль належить зернобобовим культурам (гороху, сої, нуту, люпину). **Біологічні особливості** зернобобових культур та наявність відповідних агрокліматичних ресурсів обумовлюють перспективу збільшення їх посівних площ в правобережному Лісостепу України. **У зв'язку з** цим, виникає необхідність проведення відповідних досліджень з метою наукового обґрунтування найбільш ефективних зональних сортових технологій вирощування, які б забезпечили високу, сталу врожайність та білкову продуктивність. **Нині досліджено різні технологічні аспекти** вирощування досліджуваних культур для зернобобово-сіючих регіонів України. **Проте, питання щодо особливостей** формування величини урожайності та якості зерна нових сортів зернобобових культур залежно від технологічних прийомів вирощування, зокрема передпосівної обробки насіння та позакореневих підживлень в умовах правобережного Лісостепу України, вивчено недостатньо. **Тому, розробка нових** та удосконалення існуючих технологій вирощування нових сортів зернобобових культур має важливе стратегічне значення та потребує відповідного наукового обґрунтування.

Актуальність та проблематика проведених досліджень несе складний мультидисциплінарний характер у поєднанні адаптивних систем землеробства та сортової технології вирощування з огляду на сучасні тенденції кліматичних змін. **Їх встановлення та імплементація** ґрунтується на завданнях прикладного дослідження, що виконується за рахунок видатків фонду державного бюджету на тему: «**Розробка методів удосконалення технології вирощування зернобобових культур з використанням біодобрив, бактеріальних препаратів, позакореневих підживлень та фізіологічно-активних речовин**» (номер ДР 0120U102034) Вінницького національного аграрного університету.

Метою роботи є науково-теоретичне оцінювання сучасних сортів зернобобових культур та обґрунтування ефективності застосування бактеріальних препаратів, рістрегулюючих речовин на вегетуючих рослинах в умовах зміни клімату в зоні Правобережного Лісостепу України.

Поширення ЗБК у світі нерівномірне та залежить від кліматичних умов зони вирощування у поєднанні із генетико-біологічними особливостями культур (табл. 1, рис. 1).

Встановлено, що найбільші посівні площі серед зернобобових культур займають – горох посівний, дещо нижчі площі займають соя, люпин білий та вузьколистий. Найнижчі площі посіву в Україні – нуту, а у світі – люпину.

На сьогодні у світі під посіви зернобобових культур віднесено близько 160 млн. га.

Врожайність зерна визначається генетичними особливостями видів та в залежності від сорту коливається у різних діапазонах (табл. 2).

Згідно даних Державного реєстру сортів України встановлено, асортимент досліджуваних зернобобових культур.

Дослідження проводились на базі Науково-дослідного господарства «Агрономічне» Вінницького НАУ в селі Агрономічне Вінницького району Вінницької області, а також в умовах Ботанічного саду «Поділля» Вінницького національного аграрного університету.

Матеріалом для досліджень були сорти зернобобових культур (горох посівний, люпин білий, люпин вузьколистий, нут посівний та соя), занесені до реєстру сортів рослин України і рекомендовані для поширення.

У таблиці 4 представлені сорти лише вітчизняної селекції, що є придатними для поширення на території України.

Значна більшість сортів зернобобових культур належать до інтенсивного типу, стійких до шкочочинних об'єктів, несприятливих факторів навколишнього середовища та придатні до вирощування в усіх зонах України.

За даними досліджень сорти зернобобових культур за комплексом основних господарсько-цінних ознак мають вагомні переваги (табл. 5).

За роки проведених досліджень визначено максимальні показники зернової продуктивності та виходу сирого протеїну з одиниці площі у сортів зернобобових культур (табл. 6). Відтак, у гороху посівного найбільш врожайним виявився сорт Пристань (2,6 т/га), люпину білого – Чабанський (3,4 т/га), люпину вузьколистого – Переможець (2,6 т/га), нуту посівного – Скарб (3,0 т/га) та у сої – Азимут (2,6 т/га). Найбільші прирости зернової продуктивності одержано за обробки насіння бактеріальним препаратом Ризогумін та обприскуванні посівів ретардантом хлормекват-хлоридом у фазі бутонізації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі одержаних результатів досліджень для отримання високих сталих врожаїв насіння зернобобових із відповідними показниками якості агроформуванням Правобережного Лісостепу в адаптивній сортової технології вирощування рекомендується використання наступних сортів зернобобових культур: гороху посівного – сорт Пристань (2,6 т/га), люпину білого – Чабанський (3,4 т/га), люпину вузьколистого – Переможець (2,6 т/га), нуту посівного – Скарб (3,0 т/га) та сої – Азимут (2,6 т/га). Найбільші прирости зернової продуктивності одержано за обробки насіння бактеріальним препаратом Ризогумін та обприскуванні посівів 0,75 % -й розчином ретарданту хлормекват-хлоридом у фазі бутонізації.